

Parlament acte agraïment poble mexicà (14 juny 2014)

Participar directament en la vida política a vegades té les seves servituds. Dic això perquè qui hauria d'estar parlant en aquesta taula és el professor Josep M. Terricabras. I no pas un servidor. En aquest moment Terricabras és a Madrid per complir amb els deures d'haver sortit escollit parlamentari al nou parlament europeu que es constituirà ben aviat.

M'ha demanat per activa i per passiva que l'excusi. I així ho faig. La seva il·lusió era ser en aquest acte de reconeixement i gratitud al poble mexicà per tot el que va fer a favor dels exiliats republicans a causa de la victòria feixista contra la República el 1939. No pot ser. De totes maneres estic segur que tot i no ser-hi present físicament ens acompanya des de la capital de la meseta.

Us presento les seves excuses. Estigueu segurs que aquest vespre, tornant de Madrid, ens trobarem plegats i li explicaré, amb pèls i senyals, el que estem celebrant ara.

La proposta d'aquesta commemoració va sorgir, fa un temps, de la direcció de la Càtedra Ferrater Mora. Ferrater va ser un dels intel·lectuals exiliats el 1939. Va marxar cap a França pel coll d'Ares, no gaire lluny d'on som ara, acompanyat d'Herminio Almendros, un mestre inspector que va promoure la renovació pedagògica a les escoles públiques de les comarques de Lleida i de Barcelona.

En aquests temps que vivim amb un clima polític força desmemoriat; quan se senten veus que diuen que no cal mirar enrere, que el més important és mirar endavant, sense tenir present que per avançar en democràcia i justícia cal saber d'on venim, el director de la càtedra va proposar a la

doctora Anna M. Geli, en aquells moments rectora de la nostra universitat, la celebració d'un acte de reconeixement i memòria a l'acolliment que una part del poble mexicà van fer a l'exili republicà.

La Rectora ho va veure bé tot anunciant que la paraula definitiva la tindria el nou rector, ja que estàvem en una situació de govern provisional. I així fou. El doctor Sergi Bonet va acceptar des del primer moment la proposta de fer un homenatge al poble mexicà i al seu president Cárdenas per l'acollida que varen dispensar als milers d'exiliats. Mèxic va ser l'únic país que obrí les portes de bat a batals que marxaven fugint de la dictadura franquista i, també, de la França ocupada pels nazis.

Sergi Bonet va assumir la responsabilitat de la commemoració. D'aquesta manera la UdG demostrava públicament el seu compromís social i polític. Tal com ha dit el mateix rector, la universitat no és només una instància docent i investigadora; també ha de tenir una actitud crítica. I avui ho demostrem.

El "Sinaia" és el nom del vaixell que el 13 de juny de 1939 va arribar carregat d'exiliats al port de Veracruz. El nom del Sinaia i la data d'avui són emblemàtiques en la història de l'exili republicà, per això hem escollit el dia d'avui per fer la commemoració d'agraïment.

Un agraïment que personalment he tingut la sort de veure de manera directa en alguns dels exiliats més grans tant aquí com a Mèxic. Especialment entre els mestres republicans que es varen exiliar. Un agraïment que es concretava en el fet de poder continuar ensenyant i aplicant a diferents poblacions mexicanes les propostes pedagògiques més renovadores que havien aplicat a la Catalunya republicana. L'escola mexicana va fer un salt endavant des del punt de vista qualitatiu, mentre

que al nostre país l'escola s'enquistava en el nacionalcatolicisme i en "la unidad de destino en lo universal".

Agraïment que també es manifestava pel fet que des de la Universitat de Girona hi havia qui s'interessava per la seva vida i la seva pràctica professional, després de tants anys de treball a l'exili i de silenci públic per part de les autoritats democràtiques del seu país d'origen.

Gràcies al Rector per la seva decisió, un gest que ajuda a recuperar la memòria i la dignitat. Gràcies, en especial, al doctor Murià per l'esforç de ser present avui aquí i gràcies a tots vosaltres per la vostra presència i companyia.

Salomó Marquès